

Pas a desnivell

Minidemocràcia

Em sembla demostrable —amb perdó— que hi ha ocasions en les quals els pobles "fan" la Història i en altres els és imposada. Si s'accepta aquest fet, no costa gens de convenir que en el nostre cas hem sofert reiteradament la feixuguesa de la segona alternativa.

Els catalans tenim fama de pactistes. Potser és una condició derivada de l'esperit mediterrani, obert a la conversa i al tracte basat en acords mútuament consentits. El mal és que aquesta manera d'ésser requereix, per a operar amb eficàcia, interlocutors dotats d'una mateixa predisposició i és evident que hem tingut molt poques oportunitats de comptar-hi.

Enfront del pactisme, existeix en algunes zones de la pell de brau una actitud de signe oposat, una mena de "providencialisme" en el sentit que l'autoritat i el poder emanen d'una gràcia especial que prové de les altures, és un do que inspira a uns quants privilegiats i els confereix una força indiscutible i natural. Aquesta íntima convicció d'ésser beneficiaris d'un miracle dóna un gran aplom als qui se senten cridats, els empeny fatalment cap a agafar les regnes. Convençuts de posseir la veritat i de saber allò que convé als altres (amb més exactitud que els mateixos interessats), no necessiten legitimacions per a exercir. Ells manen mentre els altres espolsen les cadires i les preparen al voltant de taules rodones. Els fets —consumats, inevitables— se succeeixen fatalment. No cal dir que això és nefand per a la democràcia i, en èpoques de vents favorables a l'opinió popular lliurement expressada, els "providencialistes" es creuen obligats a pintar la façana i a exhibir un joc d'adjectivacions variat. Amb el cor a la mà o sense tocar-lo de la caixa del pit (que és una precaució conservadora, no tan exposada), aparenten que unes etiquetes llampants enganxades damunt els principis democràtics els poden dissimular, els rebaixen de grau amb tanta sagacitat que ningú no se n'adona.

Es diria que la comissió encarregada d'estudiar un règim especial per a Catalunya ha nascut sota l'estrella del providencialisme. Per molts noms familiars que hi figurin —encara que no tots ens ho siguin— és problemàtic que el país s'hi senti plenament identificat. En l'acte de posar la comissió en marxa, a la persona que presidia se li va escapar de dir que "no hi pot haver més que un poder sobirà: el de l'Estat Espanyol". Hauria estat més ortodox (ep!:) tractant-se de bones intencions democràtiques) referir-se com a única sobirania a la del poble espanyol.

El cas és que la cosa ja camina i se'ns demana credibilitat, ja que no participació. És probable que se'ns concedeixi sense oposicions fortes el traçat de camins veïnals i el planejament de ports esportius, la comunicació mitjançant el telègraf de banderes, l'organització de fires i festes majors, l'ús del folklore en tota la seva magnificència, l'exhibició de símbols històrics —amb les reserves pertinents—, la repoblació forestal i la reconstrucció de monuments d'interès artístic, la caça i la pesca, etcètera. La llista es faria interminable, amb el risc d'oblidar moltes sorpreses agradables.

El que ara se'ns demana és que tinguem fe i esperança. La caritat se'ns donarà per torna. ● PERE CALDERS